Bal Ormanları ve Çam Balı Üretim Alanlarının Mevcut Durumu

Prof. Dr. Mustafa AVCI
Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
Orman Fakültesi

Bal Üretim Alanları Genel Durum Değerlendirmesi, Sorunlar ve İleriye Dönük Planlamalar Çalıştayı

30 KASIM 2020

- OGM/Odun Dışı Ürün ve Hizmetler Daire Başkanlığı
- **Bal Ormanı:** Arıcılığın desteklenmesi gayesiyle ağaçlandırma, erozyon kontrolü, rehabilitasyon ve diğer ormanlık alanlarda ekolojiye uygun ballı bitkilerin ekimi ve/veya dikimi yoluyla oluşturulan veya hiçbir müdahale yapılmadan doğal yayılış alanları içerisinde belirlenerek, arıcıların konaklamasına imkan sağlayan ormanlık alanlardır.

T.C.
ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI
ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Odun Dışı Ürün ve Hizmetler Dairesi Başkanlığı

TEBLİĞ NO: 307

BAL ORMANLARI İŞLETİLMESİ VE YÖNETİLMESİ TEBLİĞİ

ANKARA
2017

24.11.2020 TARİHİ İTİBARİ İLE 75.192 HA ALANDA TOPLAM 584 ADET BAL ORMANI KURULMUŞTUR.

BAL ORMANI EYLEM PLANI 2018 - 2023

www.ogm.gov.tr

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

BAL ORMANI EYLEM PLANI
2018 - 2023

İlk Kurulan

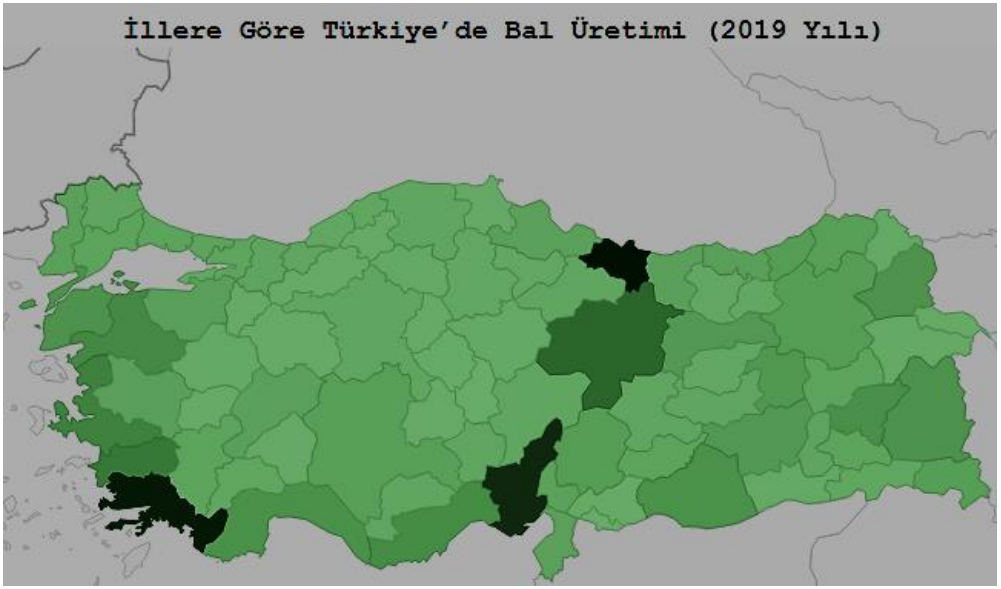
AFYONKARAHİSAR	ESKİŞEHİR	A.KARAHİSAR	A.KARAHİSAR	ŞUHUT	AĞZIKARA	AĞZIKARA	70	2009

En Büyük

MUĞLA	MUĞLA	KÖYCEĞİZ	SULTANİYE	KÖYCEĞİZ	EKİNCİK, ÇANDIR	ÖLEMEZ	3400.6	2019

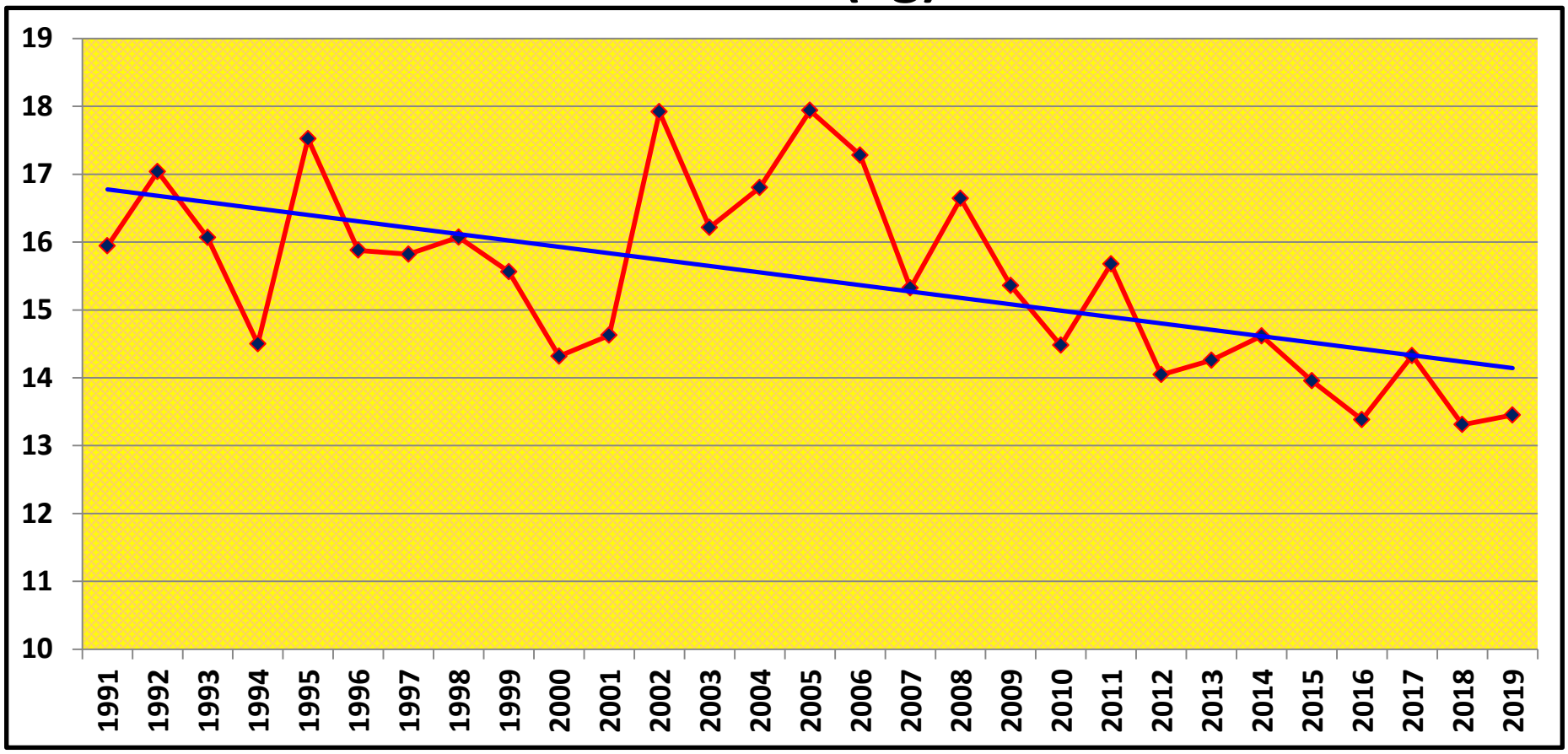
- **2.1. Genel Hükümler ve İlkeler**
- Gerek bal ormanlarında gerekse Genel Müdürlüğümüz sorumluluk alanında bulunan orman ve orman rejimine giren alanlarda;
- a) Her türlü faaliyet doğal ekosisteme uygun olarak yapılır.
- b) Gerekli hallerde orman amenajman plânları ve ilgili mevzuatta belirtilen her türlü ormancılık çalışmaları yapılır.
- c) Yapılacak ormancılık faaliyetlerinde; arıcılığa uygun vejetasyonun korunması ve geliştirilmesi ilkeleri dikkate alınır.
- ç) İdarece belirlenen maksat dışında herhangi bir faydalanmaya müsaade edilmez.

TÜRKİYE: 109.330 ton;
1-Ordu: 17.057 ton;
2-Muğla: 14.688 ton;
3-Adana: 11.077 ton;
4-Sivas: 5.029 ton;
5-Aydın: 3.693 ton;
6-İzmir: 3.007 ton;
7-Balıkesir: 2.480 ton;
8-Mersin: 2.352 ton;
9-Bitlis: 2.125 ton;
10-Antalya: 2.084 ton

Türkiye'de Yıllar İtibariyle Kovan Başına Düşen Bal Üretimi (kg)

Muğla'da üretilen çam balı Türkiye arıcılığının sigortası olarak görülmektedir. Türkiye; 2017 yılı dünya bal üretiminde %6,2 payıyla ikinci sırada yer almasına karşın ihracatta yirmi birinci ülke konumundadır.

Dünya çam balının %92'si Türkiye'de üretilmektedir (%80'i Muğla'da)

Türkiye genelinde 8,130 milyon arılı kovan

Toplam bal üretimi

2017 yılı 114.471 kg

2018 yılı 107.920 kg

2019 yılı 109.330 kg

Arıcılık yapan işletme sayısı: 80.675

Muğla kovan sayısı 1,3 milyon

334 köy, 6.000 yakın aile arıcılık yapıyor (AKS).

Marchalina hellenica

Çam pamuklu koşnili

Basra, balsıra

Yükselti: 0 -1.000 m Böcek hassas bir tür (sıcaklık / nem)

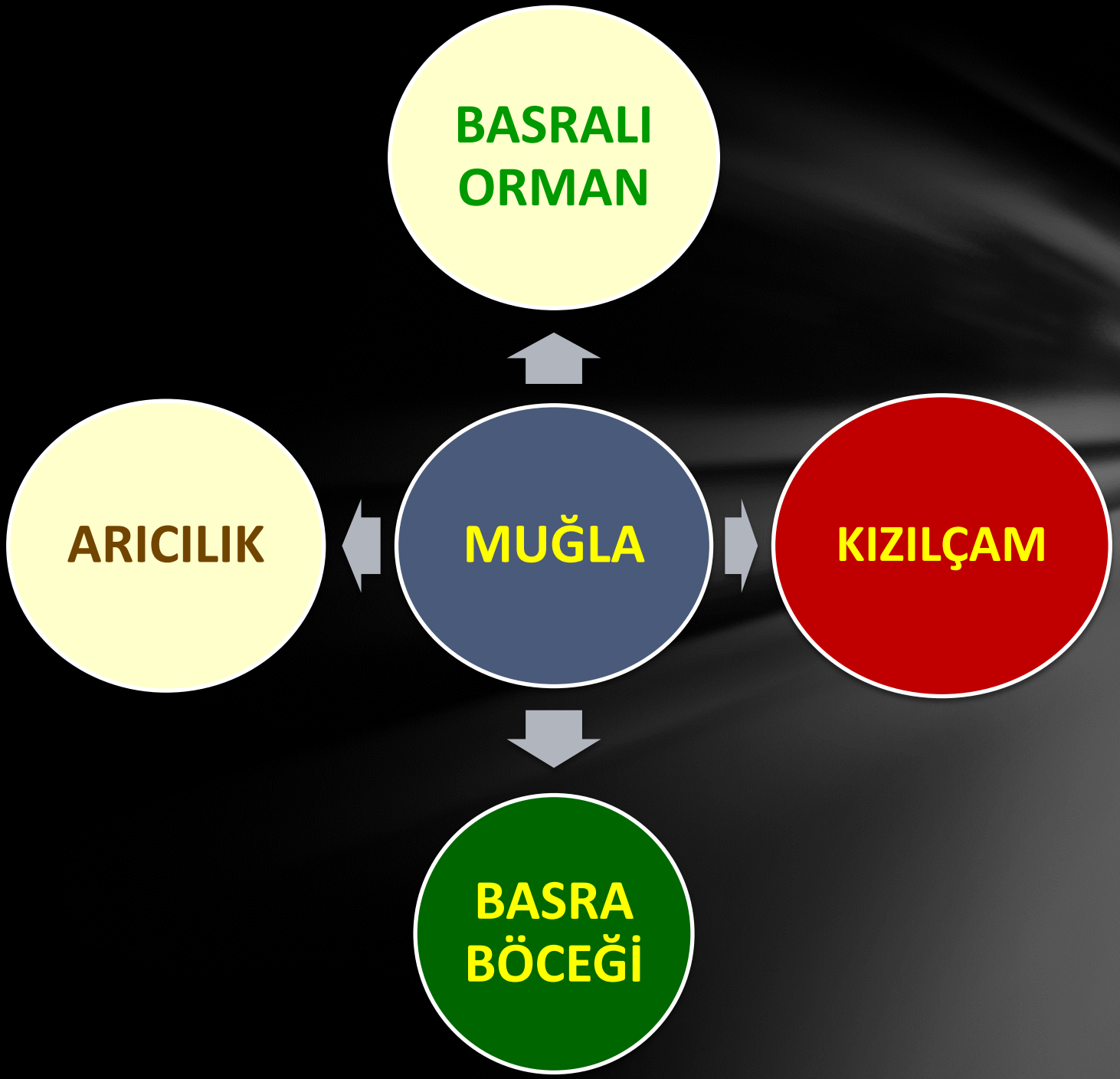

Türkiye koloni varlığının %17'si Muğla ilimizdedir.
Bal üretiminin de yaklaşık %23'ü Muğla'da yapılmaktadır.
Üretilen balın tamamını çam balı oluşturmaktadır.

- **Çam balı üretimi için Muğla ormanlarında konuşlanan kovan sayısı 3,5 milyon**
- **Türkiye toplam kovan sayısının %44'ü**

- **Dolayısıyla konu sadece Muğla'nın yerli arıcıları için değil ulusal boyutta önemli.**

BASRALI ORMAN
ARICILIK
MUĞLA
KIZILÇAM
BASRA BÖCEĞİ

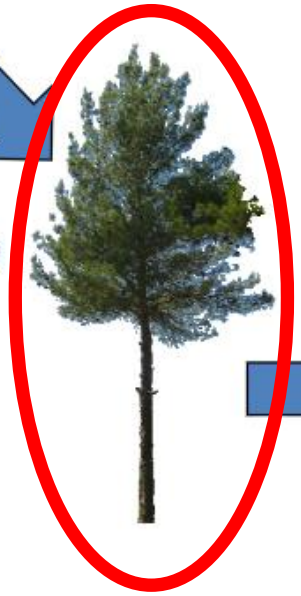

Marchalina hellenica

Pinus brutia

Apis melifera

- Türkiye’nin batı ve güneybatısında yer alan sahil bölgelerde kızılçam ormanları çam balı üretimi için son derecede önemlidir.
- Muğla’da 20 bin ton çam balı üretilmektedir.
- İhracat 6 bin ton

Bodrum/Gölköy

Muğla/Kıran

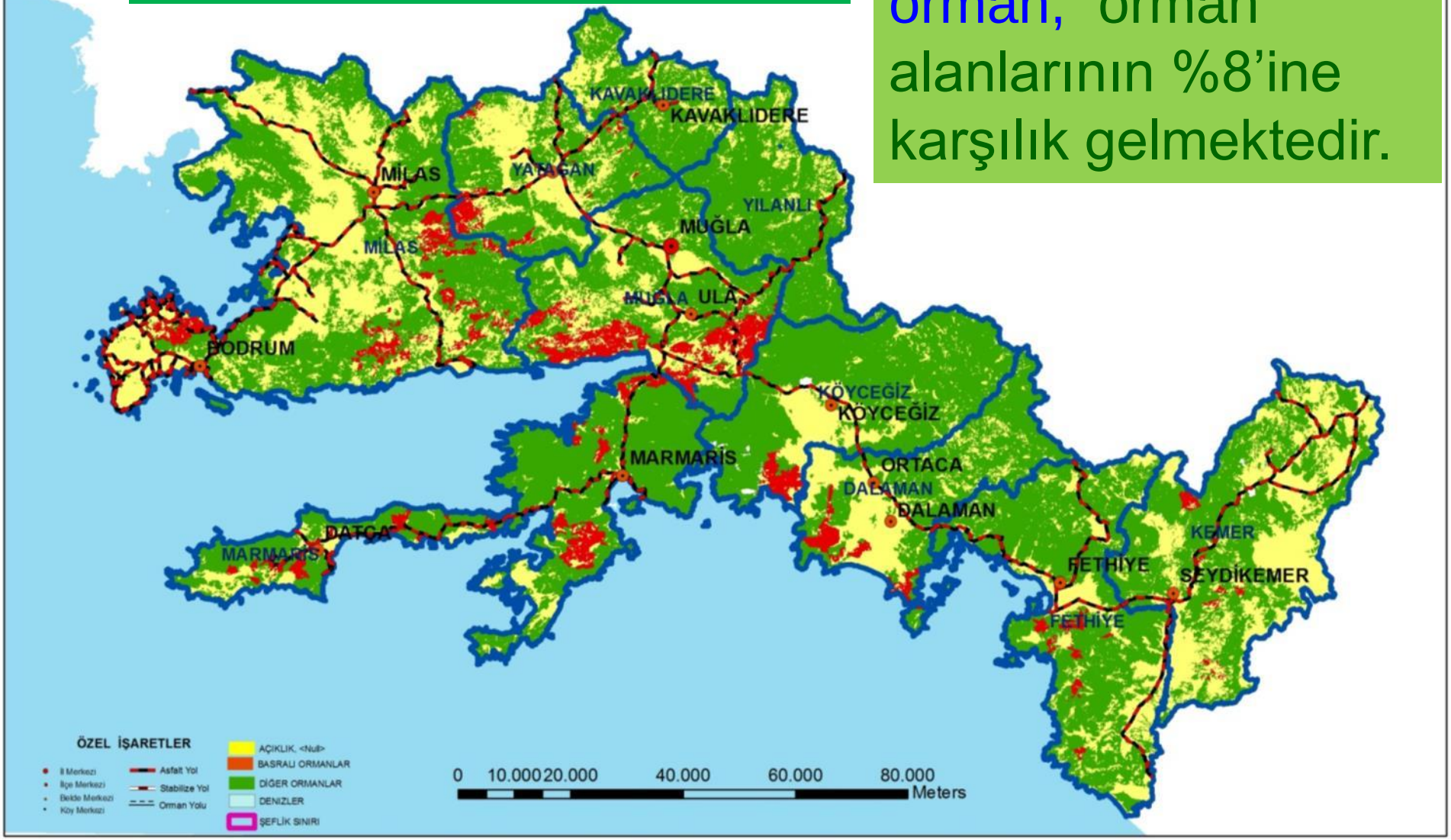
Köyceğiz/Ekincik

Marmaris/Osmaniye

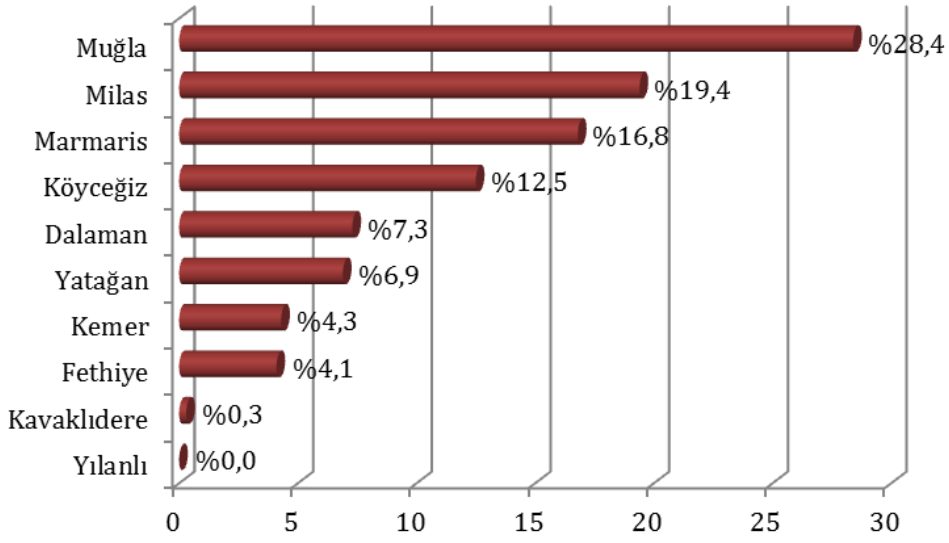
MUĞLA İLİ BASRALI ORMAN ALANLARI

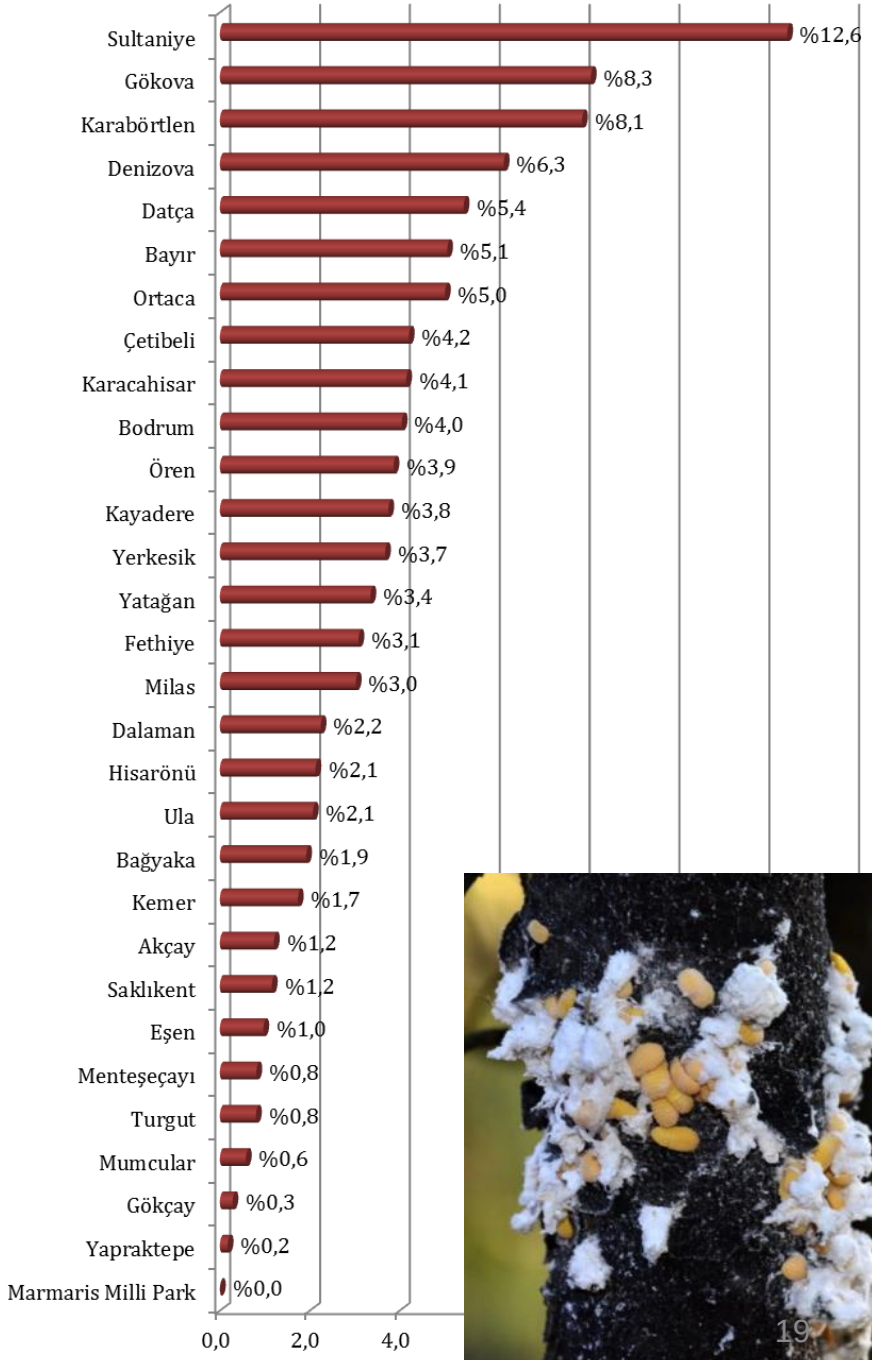
❖ İl genelinde 66.305 ha basralı orman, orman alanlarının %8'ine karşılık gelmektedir.

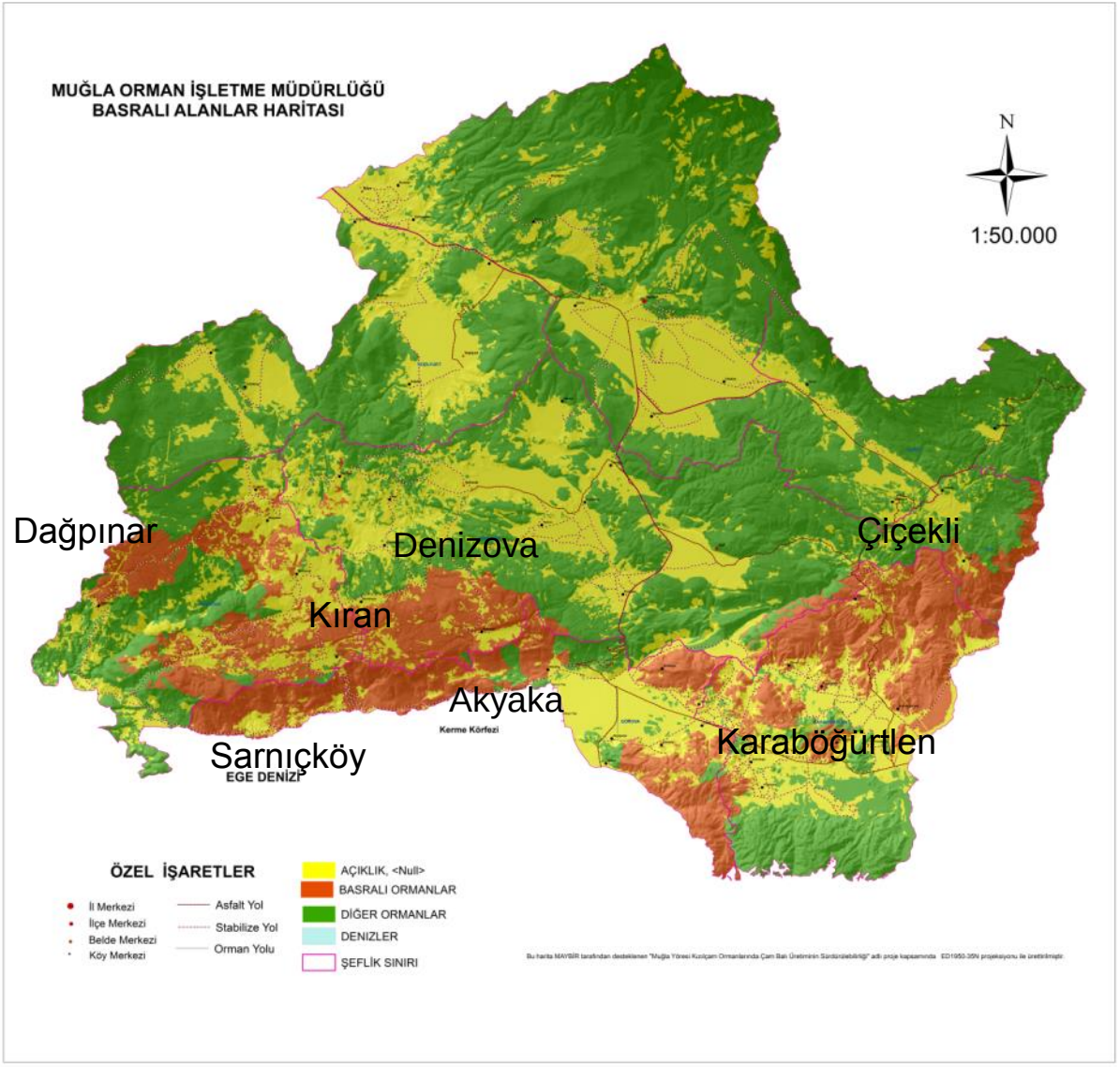

- En yoğun basralı ormanlar
  - Muğla (%28,4),
  - Milas (%19,4)
  - Marmaris (%16,8) OİM.

- OİŞ orman alanı toplamına göre basralı alan miktarı
  - Sultaniye (%12,6),
  - Gökova (%8,3),
  - Karabörtlen (%8,1

Muğla Orman İşletmesinde basralı kızılçam ormanları deniz etkisini en fazla alan Gökova (%84,9), Karabörtlen (%64,9), Denizova (%45,8), Yerkesik (%24,6), Ula (%14,0) şefliklerinde belirlenmiştir.

307 Sayıl Tebliğ

BASRALI ALANLAR

5.1. Basralı Alanlar

a) Orman amenajman planlarında basralı alan olarak ayrılmış sahalar bal ormanı vasfındadır. Ancak, mevcut basralı alan olarak ayrılmış sahalar daha küçük parçalar halinde bal ormanı ilan edilir ve arıcılık faaliyetlerine izin verilir.

b) Bu alanlardaki ormancılık faaliyetleri; kesim, bakım, aralama, gençleştirme vb. arıcılık çalışmaları ile uyumlu olmalı arıcılık çalışmaları dikkate alınarak yapılmalıdır. Ormancılık faaliyetleri sırasında basralı ağaçlar korunmalıdır. Ayrıca amenajman heyetlerinin arazi çalışmalarında bölgeyi bilen arıcılardan teknik destek alınmalıdır.

c) Sahadaki bakım çalışmaları, Amenajman planları çerçevesinde ve Silvikültürel Uygulamaların Teknik Esaslarına İlişkin Tebliğ kapsamında arıcılık için önemli olan alt floraya zarar vermeden yapılır. Kesim ve bakım çalışmaları, basra böceğinin Marchalina *hellenica* faaliyetinin azaldığı aylarda, Kasım-Mart yapılır.

ÇAM BALI ÜRETİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

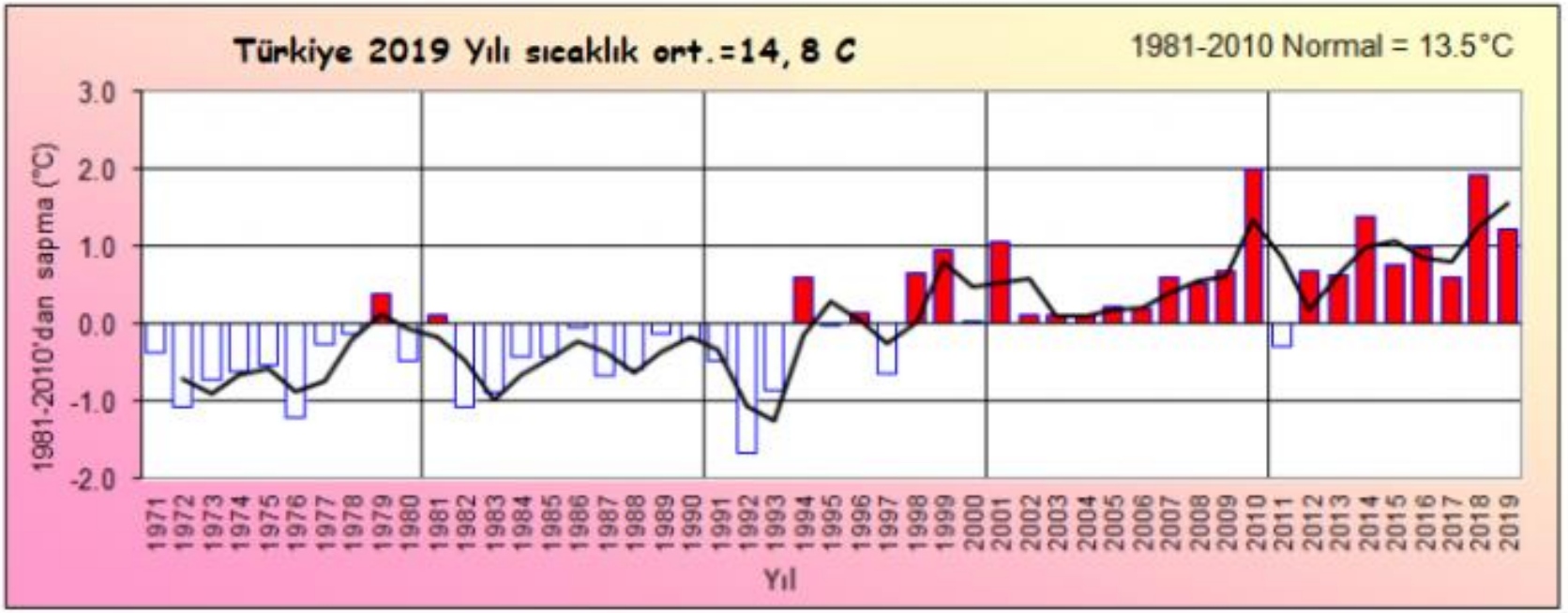

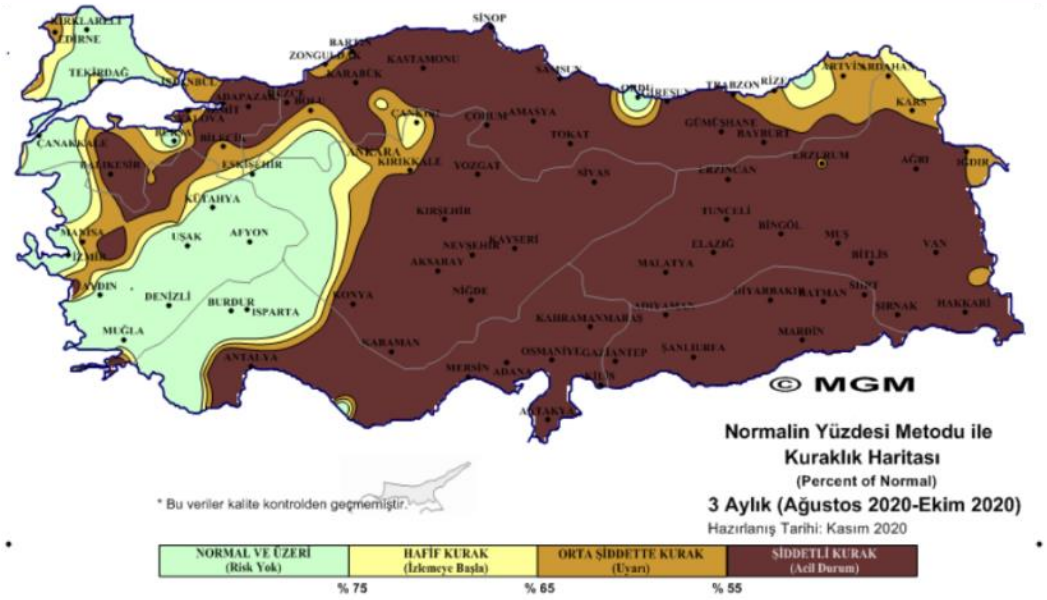

Türkiye ortalama sıcaklıklarında 1998 yılından bu yana (2011 yılı hariç) süreklilik arz eden pozitif sıcaklık anomalisi (sapmaları) görülmektedir.

Muğla (güncelleme) ve diğer illerde çam balı üretim alanlarının envanteri ve planlara entegrasyonu

Basralı ormanların gençleştirilmesi ve bakımı, basralı işletme sınıfı uygulaması

Daralan basralı ormanların artırılması

Konaklama ve alt yapı sorunlarının çözülmesi

Basralı sahalarda izin taleplerinin karşılanmaması

Basralı sahalarda teknik personelin bilgilendirilmesi

Bal ormanlarından yararlanma ve mevcut kullanım durumunun incelenmesi

ARICILIĞIN GELİŞTİRİLMESİ KAPSAMINDA YAPILACAK OLAN ÇALIŞMALARA İLİŞKİN PROTOKOL

Bu protokol; Çevre ve Orman Bakanlığı ile Türkiye Arı Yetiştiricileri Merkez Birliğinin "Arıcılığın Geliştirilmesi" kapsamında yürütecekleri çalışmalara ilişkin esaslarını belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

1. AMAÇ VE KAPSAM

Arıcılık sektörünün geliştirilmesi kapsamında Çevre ve Orman Bakanlığı'nın ilgili Genel Müdürlüklerince yapılacak ağaçlandırma, erozyon kontrolü, mera ıslahı, üretim, bakım gibi çalışmalarda; arıcılığa uygun vejetasyonun korunması, geliştirilmesi, arıcılık amaçlı fonksiyonel planların hazırlanması, gezginci arıcıların konaklaması ile ilgili düzenlemeler, orman ekosistemlerinin ve biyolojik çeşitliliğin korunması konularında yapılacak çalışmaların uygulama esaslarını kapsamaktadır.

2. DİĞER HUSUSLAR

TARAFLAR; Protokolün tarafları Çevre ve Orman Bakanlığı ve Türkiye Arı Yetiştiricileri Merkez Birliği'dir

c) OGM'nce amenajman planlarının hazırlanması aşamasında, arıcılardan gelen taleplerin fonksiyonel planlama ilkeleri çerçevesinde değerlendirilmesini ve uygun yerlerde arıcılık amaçlı planların hazırlanmasını sağlamak,

d) Ege ve Akdeniz bölgesinde, özellikle Muğla, İzmir, Antalya ve Mersin Orman Bölge Müdürlüğü sahalarında kızılçamda konaklayan çam pamuklu koşnilinin (marchalina hellenica) yayılış alanlarını korumak ve sürdürülebilir bir şekilde yönetmek için gerekli müdahaleleri yapmak,

İLGİNİZE TEŞEKKÜR EDERİM.